

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 9Co/67/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5117206975
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 09. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Turza
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2018:5117206975.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Turzu a členov senátu JUDr. Jána Burika a JUDr. Ladislava Mejštríka, v spore žalobcu R. T., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom T. XXX/XX, XXX XX K. K., zastúpeného spoločnosťou STEHURA & partners, v. o. s., so sídlom Fraňa Kráľa 2080, 022 01 Čadca, IČO: 47 246 863, proti žalovanému PROFI CREDIT Slovakia, s. r. o., so sídlom Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpenému spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s. r. o., so sídlom Kubániho 16, 811 04 Bratislava, IČO: 47 233 516, o určení neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Žilina, č. k. 6Csp/45/2017-30 zo dňa 20. októbra 2017, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu m e n í tak, že u r č u j e , že Dohoda o zrážkach zo mzdy a iných príjmov dlžníka č. 8200051590 zo dňa 16. 11. 2012, je neplatná.

Žalobca m á voči žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného, aj odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1) Napadnutým rozsudkom súd žalobu zamietol a žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2) Žalobca sa žalobou proti žalovanému domáhal rozhodnutia súdu, ktorým by bola určená neplatnosť dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov dlžníka č. 8200051590 zo dňa 16.11.2012. Z textu spornej dohody o zrážkach zo mzdy síce vyplýva podstata tohto zabezpečovacieho právneho inštitútu, z čoho možno vyvodiť, že v danom prípade mal žalobca možnosť pochopiť význam tejto zmluvnej podmienky, avšak, ako to aj vyplýva zo samotného písomného vyjadrenia žalovaného k žalobe, ak chcel žalobca so žalovaným vstúpiť do zmluvného vzťahu (t. j. uzavrieť zmluvu o spotrebiteľskom úvere) a na základe tohto dosiahnuť poskytnutie spotrebiteľského úveru, bol nútený túto zmluvnú podmienku ako celok prijať. Inými slovami povedané poskytnutie spotrebiteľského úveru žalobcovi zo strany žalovaného bolo podmienené uzavretím spornej dohody o zrážkach zo mzdy. Súd nevzhladol neprijateľnosť dotknutej zmluvnej podmienky (spornej dohody o zrážkach zo mzdy), t. j. že by spôsobovala značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Pri formulácii tohto záveru súd vychádzal z podstaty inštitútu dohody o zrážkach zo mzdy, resp. z iného príjmu podľa ust. § 551 OZ. Dohoda o zrážkach zo mzdy je právnym prostriedkom zabezpečenia pohľadávky veriteľa voči dlžníkovi a to tým, že umožňuje veriteľovi uspokojiť svoju pohľadávku zrážkami zo mzdy, resp. z iného príjmu dlžníka bez následného súhlasu dlžníka predložením tejto dohody platiteľovi mzdy, resp. iného príjmu dlžníka. Predložením dohody o zrážkach zo mzdy platiteľovi mzdy, resp. iného príjmu dlžníka vzniká tomuto platiteľovi povinnosť uspokojiť pohľadávku veriteľa, a to zrážkami zo mzdy, resp. iného príjmu dlžníka v zákonom stanovenej výške (nesmú byť vo väčšom rozsahu, než by boli zrážky pri výkone rozhodnutia). V čase uzavretia spornej dohody o zrážkach zo mzdy tento právny inštitút nebol akokoľvek

vylúčený zo spotrebiteľských zmluvných vzťahov [ako je tomu s účinnosťou novely zákona č. 250/2007 Z. z. vykonanej zákonom č. 102/2014 Z. z., ktorý s účinnosťou od 01.05.2014 doplnil do zákona č. 250/2007 Z. z. ust. § 5a ods. 1 písm. a), v zmysle ktorého je neprípustné zabezpečenie uspokojenia pohľadávky alebo splnenie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy dohodou o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov v prospech predávajúceho alebo inej osoby, s výnimkou prípadu, že táto dohoda bola uzavretá vo forme osobitnej listiny, spotrebiteľ bol poučený o dôsledkoch jej uzavretia a mal možnosť ju odmietnuť]. Zákon tak v spornom čase neustanovoval žiadnu ingerenciu súdu ako podmienku pre výkon zrážok zo mzdy, a teda neobstojí argumentácia žalobcu, že dohoda o zrážkach zo mzdy ako právny inštitút slúži k tomu, že vo svojej podstate obchádza možnosť súdnej kontroly prijateľnosti/neprijateľnosti konkrétnej zmluvnej podmienky zakladajúcej právo veriteľa (dodávateľa v spotrebiteľskom zmluvnom vzťahu) na plnenie peňažného záväzku spotrebiteľa. Dospel k záveru, že v spornom prípade nešlo o neprijateľnú zmluvnú podmienku, a preto súd už bez ďalšieho žalobu žalobcu zamietol v celom rozsahu. O nároku na náhradu trov konania, a to s poukazom na plný úspech žalovaného vo veci, rozhodol súd podľa ust. § 255 ods. 1 CSP.

3) Proti rozsudku podal odvolanie žalobca a navrhol, aby súd rozhodnutie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy bola uzavretá za účelom zabezpečenia pohľadávky žalovaného vyplývajúcej zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Išlo o formulár, ktorého znenie bolo vopred pripravené zo strany žalovaného - veriteľa. Ide o vopred dodávateľom pripravený formulár, do ktorého sa vpisovali konkretizované údaje o dlžníkovi v nadväznosti na poskytnutý spotrebiteľský úver. Napriek tomu, že táto dohoda o zrážkach zo mzdy je na samostatnej listine, jej podmienky neboli individuálne dohodnuté, a preto nejde o individuálne dojednanú zmluvu. V konaní nebolo preukázané, že zmluvná podmienka - dohoda o zrážkach zo mzdy bola individuálne dojednaná. S cieľom zabezpečiť úroveň ochrany v súlade s uvedenou smernicou Súdný dvor viackrát zdôraznil, že tento nerovný stav môže byť kompenzovaný iba aktívnym postupom nezávislým od samotných zmluvných strán. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje obísť dôležitý prvok unijného práva, a to ex offio súdnu kontrolu zmluvných podmienok, či nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (neprijateľné zmluvné podmienky). Spotrebiteľovi je nevyhnutné poskytnúť ochranu, najmä ak existuje nebezpečenstvo, že sa v euro nekonformnom procese zrážok zo mzdy, na základe dohody o zrážkach zo mzdy, zabezpečuje a umožňuje uhradiť plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok bez súdnej kontroly, na ktorú skutočnosť musí brať súd ohľad (porov. Rozsudok C-106/77 Simmenthal). Ak by vnútroštátne právo umožnilo obísť takéto preskúmanie prostredníctvom uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy, išlo by o pozbavenie Smernice 93/13/EHS jej užitočného úžitku. Poukázal na viaceré rozhodnutia Krajského súdu v Žiline. Žalovanému predmetná dohoda umožňuje bez súdnej kontroly mimosúdne domôcť sa aj vymoženiam nárokov mimo istiny a zákonného príslušenstva bez akejkoľvek súdnej kontroly. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy nie je založený na objektívnom vyhodnotení výšky dlhu, ale na subjektívnej predstave veriteľa o výške pohľadávky a jej príslušenstve.

4) Žalovaný sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

5) Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), na nariadenom pojednávaní odvolacieho súdu zopakoval dokazovanie v zmysle ust. § 384 ods. 1 CSP oboznámením listinných dôkazov, a to Dohody o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov č. 8200051590 zo dňa 16.11.2012, Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 8200051590 a napadnutý rozsudok v zmysle ustanovenia § 388 CSP zmenil tak, že určil, že Dohoda o zrážkach zo mzdy a iných príjmov dlžníka č. 8200051590 zo dňa 16.11.2012 je neplatná a zároveň priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

6) Opakovaním dokazovania mal odvolací súd preukázané, že žalobca ako dlžník a žalovaný ako veriteľ uzatvorili dňa 16.11.2012 Zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobcovi úver vo výške 1 500 Eur, ktorý sa žalobca zaviazal vrátiť a zároveň zaplatiť odplatu pri poskytnutí finančných prostriedkov a úrok spojený so spotrebiteľským úverom, teda celkovú čiastku sa zaviazal žalobca vrátiť žalovanému 3 375,54 Eur. Zároveň v ten istý deň na samostatnom liste uzavreli Dohodu o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov, kde v článku I. sa uvádza, že veriteľ a dlžník uzavreli Zmluvu o revolvingovom úvere, na základe ktorej poskytol veriteľ dlžníkovi úver vo výške 1 500 Eur. V čl. II sa konštatuje, že veriteľ a dlžník dojednali dohodu o zrážkach zo mzdy.

7) Odvolací súd sa stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie, že žalobca má naliehavý právny záujem na požadovanom určení, nakoľko v prípade prejudiciálneho posúdenia, že dohoda o zrážkach zo mzdy

je neplatná, jeho právne postavenie bude istejšie a môže pred svojim zamestnávateľom preukázať, že nie je možné na základe tejto dohody vykonávať zrážky z jeho mzdy.

8) Dohoda o zrážkach zo mzdy je zabezpečovacím prostriedkom peňažnej pohľadávky, ktorú uzatvára veriteľ so svojim dlžníkom. Ako taká je samostatnou dohodou uzatvorenou podľa ustanovení Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), a preto sa na ňu vzťahujú okrem špeciálnych ustanovení § 551 OZ aj všeobecné ustanovenia o právnych úkonoch (§ 34 a nasl. OZ). Dohoda o zrážkach zo mzdy musí byť uzatvorená určitým a zrozumiteľným spôsobom, čo znamená, že musí obsahovať označenie pohľadávky, o uspokojenie ktorej ide. V čase uzatvárania dohody o zrážkach zo mzdy musí byť zabezpečená pohľadávka presne a úplne konkretizovaná, inak by dlžník nemohol platne prejaviť vôľu uspokojiť pohľadávku veriteľa prostredníctvom tohto inštitútu. Aj keď je predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy súčasťou formulárovej spotrebiteľskej zmluvy, stále je uzatvorená v občiansko-právnom vzťahu, v ktorom majú podľa § 2 ods. 2 OZ zmluvné strany rovnaké postavenie. Veriteľ teda vo vzťahu k dlžníkovi nie je v pozícii nadradeného orgánu a neprislúcha mu právo jednostranne určovať druh a výšku pohľadávky, ktorá v budúcnosti vznikne a ktorá sa má realizovať formou zrážok zo mzdy v prospech veriteľa. Výška pohľadávky síce môže mať oporu priamo v zmluve, ale pri zmluve so zmluvnými podmienkami, ktoré neboli predmetom posúdenia súdu alebo inej objektívnej inštitúcie, je relevantné ex offo súdne preskúmanie práve z dôvodu nebezpečenstva, že spotrebiteľ zmluvné podmienky nedokáže vyhodnotiť. V čase uzatvorenia zmluvy už preto musí dlžník, o to viac v postavení spotrebiteľa, vedieť pohľadávku akého druhu zabezpečuje a aká je jej konečná výška. V opačnom prípade by bol nastolený nerovnovážny stav v prospech veriteľa, ktorý by si mohol autoritatívne určiť výšku pohľadávky, pričom by mu nič nebránilo do sumy pohľadávky zahrnúť aj čiastky, ktoré prípadne neboli riadne dojednané v zmluve, od ktorej sa odvodzuje uzatvorenie dohody o zrážkach zo mzdy. Je tomu tak aj v danom prípade, nakoľko zmluvné strany sa mali v dohode o zrážkach zo mzdy dohodnúť na tom, že súčasťou pohľadávky je aj náhrada škody, ktorá vznikne veriteľovi na základe zmluvy o úvere, pohľadávky, ktoré vzniknú v dôsledku a v súvislosti s odstúpením a vypovedaním zmluvy, pohľadávky na vydanie bezdôvodného obohatenia, pohľadávky, ktoré vzniknú na základe odporovateľného právneho úkonu. V predloženej zmluve o spotrebiteľskom úvere však nie sú dojednané žiadne také ustanovenia, na základe ktorých by žalovaný mohol jednostranne navýšiť sumu pohľadávky uplatnenú v žiadosti o vykonávanie zrážok zo mzdy. Ak teda nie je určito a zrozumiteľne v dohode o zrážkach zo mzdy vyčíslená pohľadávka, ktorá sa má zabezpečiť, môže vzniknúť situácia, že veriteľ si bez akýchkoľvek možností dlžníka na obranu uplatní pohľadávku vo výške, na ktorú by nemal pri náležitej súdnej kontrole nárok v plnom rozsahu. V spotrebiteľských právnych vzťahoch nie je vylúčené, aby si veriteľ zabezpečil svoju pohľadávku dohodou o zrážkach zo mzdy. Tieto právne vzťahy sú charakteristické tým, že dodávateľ je vo výhodnejšom postavení, lebo má nesporne odbornú prevahu nad spotrebiteľom, ktorému poskytuje svoje služby, preto je dôvodné od dodávateľa očakávať, že vo vzťahu k spotrebiteľovi bude vystupovať poctivo. V prípade, že zabezpečená pohľadávka v dohode o zrážkach zo mzdy nie je presne a úplne konkretizovaná, bez konkrétneho vyčíslenia tejto zabezpečenej pohľadávky sa potom od spotrebiteľa de facto vyžaduje uhradenie plnení, o ktorých spotrebiteľ nebol pred uzatvorením dohody preukázateľne informovaný, ktorých úhrada nebola upravená v zmluve a zároveň plnení, s ktorými sa nemal možnosť oboznámiť pred uzatvorením zmluvy, čo Občiansky zákonník v ustanovení § 53 ods. 4 písm. a) a v) považuje za neprijateľné podmienky v spotrebiteľských právnych vzťahoch. V prejednávanej veci dohoda o zrážkach zo mzdy neobsahovala konkrétnu výšku pohľadávky, ktorá má byť zabezpečená. Hrubá nerovnováha je daná z tohto dôvodu tým, že veriteľovi umožňuje svojvoľné určenie výšky dlhu a postihnutie majetku spotrebiteľa, k čomu došlo aj v tomto prípade.

9) Vychádzajúc z vyššie konštatovaného, dohoda o zrážkach zo mzdy je absolútne neplatná s poukazom na ustanovenie § 37 ods. 1 OZ, v zmysle ktorého právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný. Dohoda o zrážkach nebola určitá v pohľadávke, ktorá mala byť touto dohodou zabezpečená. Preto odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v zmysle ustanovenia § 388 CSP zmenil tak, že žalobe žalobcu vyhovel.

10) O trovách konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 396 ods. 1 CSP (ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú primerane aj na odvolacie konanie) a v ods. 2 (ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie) a aplikujúc ustanovenie § 255 ods. 1 CSP (súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci). Úspešnou stranou konania bol žalobca, a to v celom rozsahu, preto mu súd priznal

nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania následne rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 262 ods. 2 CSP).

11) Toto rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).